

Landstingshälsan - förstudie

Landstinghälsan - förstudie

Bakgrund

Landstingets revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av landstingets samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har landstingets revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I ”Revisionsplan 2018” har revisorerna aktualiserat en förstudie avseende Landstinghälsan.

Landstinghälsan är landstingets egen företagshälsovård. En oberoende resurs som chefer eller medarbetare kan ta hjälp av i frågor inom arbetsmiljö och rehabilitering. Landstinghälsan är en fristående verksamhet och är ett komplement till den kunskap som finns om arbetsmiljö och rehabilitering inom landstinget. Landstinghälsans huvuduppgift är att med medicinsk, teknisk, psykosocial och ergonomisk kompetens arbeta med arbetsmiljöfaktorer för att främja en god hälsa. Landstinghälsan har också kompetens inom rehabilitering, hälsovetenskap, arbetsorganisation och beteendevetenskap. Landstinghälsan samarbetar med andra interna och externa aktörer inom arbetsmiljöområdet.

Syfte

Syftet med denna förstudie är att bedöma om det finns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning inom området.

För att uppnå syftet med förstudien ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Vilka beslut ligger bakom bildandet av Landstinghälsan och i vilka forum har besluten tagits?
- Vilken organisatorisk plats har Landstinghälsan i landstinget?
- Vilka målsättningar finns för Landstinghälsans verksamhet?
- Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende Landstinghälsans uppdrag?

- Sker uppföljning och rapportering avseende Landstingshälsans uppdrag till tjänstemannaledning och till politisk ledning?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till en förstudie.

Revisionskriterier

Granskningen har utgått från i ärendet relevanta beslut samt tillämplig lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer.

Ansvarig nämnd

Landstingsstyrelsen är ansvarig nämnd för landstingets verksamhet. Styrelsen ansvarar också för styrning, uppföljning och intern kontroll.

Metod

Granskningen som är en förstudie har genomförts i form av analys av dokument och intervjuer. Intervjuer har hållits med verksamhetschefen för landstingshälsan. Rapporten är sakgranskad av intervjuad person.

Resultat

- *Vilka beslut ligger bakom bildandet av Landstingshälsan och i vilka forum har besluten tagits?*

Före år 2000 var landstingets hälso- och sjukvård organiserad i fem sjukvårdsdistrikt och det fanns olika lösningar för hur företagshälsovården var organiserad i de olika distrikten.

Vid årsskiftet 1999 - 2000 gjordes en genomgripande organisationsförändring av landstingets hälso- och sjukvård och indelning i sjukvårdsdistrikt upphörde. Organisationsförändringen och en ökande sjukfrånvaro föranledde ett behov av att se över organisationen av landstingets företagshälsovård.

Under år 2000 genomförde, på uppdrag av **landstingsdirektören**, en grupp bestående av representanter från samtliga förvaltningar och de fackliga organisationerna en **nulägesbeskrivning** och analys av landstingets företagshälsovård. Gruppen skulle också utarbeta förslag på innehåll i och krav på landstingets företagshälsovård. Ett av huvudsyftena var att lämna förslag på ett **gemensamt basutbud** som skall erbjudas inom hela landstinget och att skapa likvärdiga företagshälsovård för alla anställda i landstinget och som utgår från verksamheternas behov och gällande lagstiftning.

Projektgruppen lämnade en slutrapport över arbetet i december år 2000. I rapporten ges förslag på företagshälsovårdens roll och uppdrag men gruppen tar inte ställning till vilket modell –

landstingsintern verksamhet eller tjänsteköp av extern företagshälsovård – som är att föredra.

Landstingsstyrelsen fastställde år 2003 dokumentet ”Kravspecifikation” för företagshälsovård i Landstinget i Värmland. Dokumentet hade arbetats fram av en grupp sammansatt av tjänstemän och fackliga representanter inför en **upphandling** av företagshälsovård.

Arbetsgruppens beslut blev dock att organisera en landstingsintern företagshälsovård som skulle utföra tjänster till landstingets anställda. Under år 2004 tillsattes en konsult med uppdrag att fram till sommaren 2006 genomföra uppbyggnaden av företagshälsovården.

I september 2006 tillsattes en ny verksamhetschef för Landstingshälsan. Uppdraget från landstingets tjänstemannaledning var att fokusera mer på förbyggande insatser än vad som gjorts tidigare. I september 2006 gav landstingets **personalkott** Landstingshälsan i uppdrag att genomföra en revidering av nu gällande dokument ”Kravspecifikation” för företagshälsovård inom landstinget i Värmland.

2016 gjordes en utredning av upphandlad extern konsult som hade som sin viktigaste slutsats att Landstingshälsan måste få en tydlig uppdragsbeskrivning.

- ***Vilken organisatorisk plats har Landstingshälsan i landstinget?***

Landstingshälsan i Värmland är en intern företagshälsovård som ingår i landstingets övergripande stödfunktioner. Landstingshälsan i Värmland ligger organisatoriskt under område stab i organisationsschemat och leds av en verksamhetschef som från hösten 2018 lyder under HR-chefen. Landstingshälsan har mottagningar i Karlstad, Arvika och Torsby.

Verksamheterna i Landstinget i Värmland har det operativa ansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Till stöd i det arbetet ska det finnas en väl fungerande oberoende företagshälsa, som bistår med specialistkompetens både i det strategiska och det operativa arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet.

Inom Landstingshälsan finns två forum för informationsöverlämning: Avtalsrådet och Kvalitetsrådet. Det finns också ett antal mötesformer för olika samverkansgrupper som träffas regelbundet under året.

- ***Vilka målsättningar finns för Landstingshälsans verksamhet?***

Landstingshälsan är landstingets egen företagshälsa och Landstingshälsans överordnade roll är att verka som en oberoende arbetsmiljöspecialist inom arbetsmiljö och rehabilitering.

Det finns en överenskommelse mellan landstinget i Värmland och Landstingshälsan där förutsättningar, uppdrag och former för samverkan formuleras. Den aktuella överenskommelsen gäller åren 2017– 2019.

Landstingshälsan ska bidra till landstingets mål ur ett helhetsperspektiv genom att bestå med tjänster och kompetens som stöder chefer och medarbetare i arbetsmiljöfrågor. Som inbyggd företagshälsa har Landstingshälsan speciella förutsättningar och kunskaper om att arbeta med att främja friska arbetsplatser och att arbeta med arbetsrelaterad hälsa.

Landstingshälsan är en multidisciplinär och professionellt oberoende expertresurs inom arbetsmiljö med god kännedom om verksamhetens förutsättningar och villkor. Landstingshälsans kund är samtliga anställda inom Landstinget - såväl medarbetare som chefer. Landstingshälsan arbetar med arbetsmiljön utifrån ett helhetsperspektiv och har medicinsk, psykosocial, teknisk och ergonomisk kompetens.

Landstingshälsan arbetar på flera olika plan. Insatserna sker på såväl individnivå som på grupp- och organisationsnivå och brukar vanligtvis delas upp i:

Främjande insatser - för att hålla det friska friskt genom att främja god hälsa och god arbetsmiljö

Förebyggande insatser - för att undvika skador och sjukdomar i arbetslivet

Efterhjälpande och rehabiliterande insatser - efter funktionsnedsättning hjälpa medarbetare att så tidigt som möjligt återgå i arbete genom arbetsanpassning och rehabilitering

- ***Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende landstingshälsans verksamhet?***

Landstingshälsans uppdrag styrs av gällande lagstiftning, landstingets beslut och inriktningar samt de behov som vid kartläggningar och analyser i organisationen. Landstingshälsans uppdrag avser i första hand lagstadgade åtaganden enligt **Arbetsmiljölagen Kap 3 § 2 c** och endast arbetsrelaterade uppdrag.

Till den överenskommelse som upprättats mellan landstinget och landstingshälsan finns en bilaga som redovisar vilka tjänster Landstingshälsan kan bistå med, syftet med tjänsten samt vilken befattning som kan beställa tjänsten; chef, medarbetare eller annan konstellation. I vissa fall är till exempel landstingsfastigheter eller HR-staben involverade.

Ett samarbete mellan Sveriges Företagshälsor, Karolinska Institutet och Sveriges Företagsläkarförening har i dagsläget genererat fyra olika **riktlinjer** för Företagshälsan:

- vid alkohol på arbetsplatsen
- för psykisk ohälsa på arbetsplatsen
- för hälsoundersökningar på arbetsplatsen
- för ländryggsbesvär

Landstingshälsan arbetar enligt landstingets ledningssystem. Ledningssystemet följs upp vid ledningens genomgång tre gånger per år i samband med verksamhetens tertialrapportering. Landstingets ledningssystem utgår från ordning och reda samt handlar om att arbeta med ständiga förbättringar. Att kontinuerligt, systematiskt och långsiktigt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet genom förbättrad hantering av processer och dokument.

Landstingshälsan tar del av resultat från de medarbetarenkäter som regelbundet genomförs för anställda i Landstinget i Värmland och tar fram förslag till satsningar baserat på resultat från enkäten.

Landstingshälsan har tagit fram en **verksamhetsplan** för 2018 där verksamheten beskriver hur man ska bidra till landstingets målsättning.

Landstingshälsan har också tagit fram en **kvalitetspolicy** där man i ett antal att-satser med anger hur Landstingshälsan ska bidra till landstingets verksamhetsidé.

Riskbedömning har gjorts i samband med budgetarbete och verksamhetsförändringar.

- *Sker uppföljning och rapportering avseende landstingshälsans verksamhet till tjänstemannaledning och till politisk ledning?*

Verksamheten ska följas upp och analyseras tre gånger per år och resultera i två delårsrapporter och en årsredovisning. Syftet är att ge en bild av hur verksamheten mår. Denna bild ligger till grund för utvecklings- och förbättringsarbete samt beslut om eventuella korrigerande åtgärder för att nå de mål som är satta i verksamhetsplanen och i Landstingshälsan uppdrag. Utöver denna kontinuerliga perioduppföljning sker uppföljning via kundenkät årligen.

Landstingshälsan får genom sitt arbete bred kunskap och kompetens om divisioner och avdelningar/enheters personal. Den samlade bilden återförs minst två gånger per år i dialog med divisions- och verksamhetschefer och rekommendationer ges för fortsatt proaktivt hälsoarbete.

Strategisk dialog tillsammans med landstingets ledning, strateger och personalchef bör ske kontinuerligt, minst 2 ggr/år. Statistikverktyg är framtaget i verksamhetssystemet Asynja som hjälp till tertialrapporter.

Verksamhetschefen för Landstingshälsan deltar i de **skyddskommittémöten** som hålls fyra gånger per år.

Det har inte framkommit i granskningen att någon återrapportering avseende landstingshälsan sker till **landstingsstyrelsen**.

När det gäller uppföljning är avsikten att Landstingshälsans verksamhetsplan ska följas upp och redovisas i delårsrapport och årsredovisning i enlighet med övrig landstingsverksamhet. I landstingets årsredovisning för 2017 och i delårsrapporten för 2018 finns dock ingen redovisning kopplad till Landstingshälsans verksamhet.

Slutsatser och kommentarer

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att bedöma om det fanns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning inom området. Utifrån förstudiens resultat är vår bedömning att vi har fått svar på de frågor som ställts inför granskningen.

Det har också under granskningen redovisats en genomlysning av samverkan mellan Landstingshälsan och landstingets HR-funktion genomförd av extern konsult. Genomlysningen är beställd av verksamheten.

Vi ser i dagsläget inte att det är aktuellt med en fördjupad granskning, utan kommer att följa utvecklingen inom området.

Anders Marmon
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 Granskade dokument

Utredning om landstingets företagshälsovård, 2000-12-21

Risikanalyt-Landstingshälsan 2013

Genomlysning av samverkan Landstingshälsan och HR-funktion
KPMG 2016

Överenskommelse Landstingshälsan och Landstinget i Värmland 2017 -
2019

Landstingshälsans verksamhetsplan 2018